

DAG NINA

CARL SLOTBOOM

ROMAN

DAG NINA

Roman

© 2026 Carl Slotboom

ISBN: 9789465386294

Brave New Books

www.carlslotboom.nl

carlslotboom@kpnmail.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

**Je kinderen zijn je kinderen niet.
Zij zijn de zonen en dochteren
van 's levens hunkering naar zichzelf.
Zij komen door je, maar zijn niet van je,
en hoewel zij bij je zijn, behoren ze je niet toe.**

Kahlil Gibran

I

De herfst kwam na middernacht.

Met bulderende stormen vanuit het westen raast ze over het water, over het land. Rukt het blad van de bomen, soms hele takken. De sloot ligt zwart onder donkere, dreigende luchten. De zilvergrijze rietpluimen aan de oever zwiepen weerloos in de razernij van het geweld, worden neergeslagen tegen het wateroppervlak. De oude knotwilgen, krom getrokken door de elementen, kreunen onder de woeste kracht, die hun verweerde stammen doet kraken en buigen. Meedogenloos jaagt de storm over de akkers, waar de dunne sprietten van tarwe en gerst tegen de bodem worden gedrukt. Zingt door het maisveld, langs rijpende kolven en roodbruine bladeren. Suist over het gras, buigt wilde bloemen tot op de grond.

De wind huult om het huis. Giert onder de pannen op het dak. Slaat tegen de gevel en doet de ramen in de sponningen trillen.

In de hoek van de tuin buigen en kronkelen de struiken. Potten met planten zijn omgewaaid en rollen doelloos alle kanten op.

Uit de loodgrijze hemel valt dan de eerste regen.

Klettert met brute kracht op het zinken dak van de schuur. Water stroomt langs de aflopende rand naar beneden en spat uiteen op de tegels van het terras, op het blauwe zeil dat over de tuinmeubelen ligt, op de beide gieters, op de aluminium bak van de kruiwagen.

De regen striemt tegen de ruiten. Druppels die langzaam van boven naar beneden glijden. Als zilveren tranen. Vormen plasjes op de vensterbanken.

Dan, tegen de ochtend gaat plotseling de wind liggen. Uit een bleekgrijze lucht regent het nog steeds, maar niet meer zo heftig als een paar uur geleden. De aarde geurt vochtig, doordrenkt van water en bladresten, terwijl de regen in fijne stralen van de takken en struiken naar beneden druppelt in het gras.

Ik zit op de rand van het bed, heb de gordijnen een stukje open-geschoven en staar naar buiten. De schapen hebben zich verzameld bij het damhek, hun konten tegen de regen. Een paar weken geleden heeft de boer een onderkomen gebouwd. Palen in de grond, daaroverheen een dak en aan de zij- en voorkant platen. Via een opening kunnen ze naar binnen.

Misschien hebben ze daar vannacht, toen de wind en de regen op hun hoogtepunt waren, wel in gestaan.

Aan de appelboom hangt een geknakte tak. Hij zal zo snel niet loslaten, maar ik zaag hem er straks af. Ik zie dat ik er zonder trap niet bij kan. Die staat in de bijkeuken. Een zaag heb ik ook, al zou ik even niet weten waar precies. Waarschijnlijk ergens in de schuur. Later op de ochtend zal ik kijken.

Rode, gele en bruine bladeren wervelen in kringen over het gras. Het lijkt een schilderspalet dat door een onzichtbare hand heel snel wordt rondgedraaid. Dan plotseling verspreiden ze zich en waaien alle kanten op.

De lucht is griauw, vol met regen en potdicht. Een sluier van nevel hangt als een vitrage over het land. Aan de horizon de contouren van bomen, in grijze aquarelachtige tinten. Daarachter, nauwelijks zichtbaar, het silhouet van de stad.

Ganzen vliegen over, verdwijnend in de oneindige leegte.

Ik kijk naar de regen, naar de druppels op de ruit. Probeer er een te volgen die langzaam naar beneden glijdt. Lost op in andere

druppels. Er landt een kraai op de vensterbank. Als hij me ziet vliegt hij weg. Op de rug van een schaap zit een ekster.

Ik schuif de gordijnen helemaal opzij en doe het raam open dat ik vannacht, toen de storm opstak, heb gesloten uit angst dat er iets kapot zou waaien. De haak waarmee ik hem vastzet is verroest en kromgetrokken. Moet vandaag of morgen maar naar de bouwmarkt om een nieuwe te kopen. Ik maak het bed op en ga naar beneden. Het raam laat ik op de haak staan.

Op straat liggen takken en bij de voordeur is de skimmia omgewaaid. Rode bessen op de stoep. Als ik de pot oppak valt hij in stukken op de grond. In de schuur heb ik er zeker nog tien staan. Ik zal de plant straks verpotten. Nu leg ik hem eerst maar tegen de voordeur aan en schuif de scherven met mijn voet aan de kant.

In de keuken zet ik koffie en pak twee sneden brood uit de vriezer. Dan loop ik weer naar boven. Scheer, douche en kleeft me aan. In de slaapkamer kijk ik of het niet inregent. Voor de zekerheid doe ik het raam dicht.

De koffie is inmiddels doorgelopen en het brood is nagenoeg ontdooid. Aan de eettafel eet ik mijn ontbijt. Zoals elke ochtend. Een boterham met kaas, een boterham met jam.

Als ik klaar ben ruim ik op en om half negen ga ik naar het voorhuis, naar mijn werkkamer.

Ik houd er een strak schema op na. Ik werk thuis en dan moet je streng zijn voor jezelf. Je moet je houden aan vaste tijden. Doe je dat niet, dan sluipt de nonchalance erin en voordat je het weet rommelt je maar wat aan.

Er fietsen kinderen voorbij. Kinderen die naar de middelbare school in de stad gaan. In de middag komen ze dan weer terug. Vijf dagen per week. Behalve in het weekend, dan is het rustiger op straat.

De tak hangt er nu al een paar dagen. In de schuur zoek ik naar de zaag. Ik vind hem onder een stapel oude handdoeken. God mag weten hoe hij daar terecht is gekomen. Hij is een beetje roestig, maar hij zal die geknakte tak wel door midden kunnen krijgen. In de bijkeuken staat de huishoudtrap. Die zet ik tegen de boom en na een paar minuten zagen valt de tak in het natte gras. Ik leg hem bij de sloot.

De schapen staan verderop in het weiland. Van een afstand kijken ze naar me. Het zijn Texelaars en worden in het voorjaar geschoren. De boer doet dit niet zelf. Er komt een wolhandelaar, die scheert en laadt dan de ruwe vlies achter in zijn pick-up.

Ik bekijk de zaag. Hij stelt niet veel meer voor. Het houten handvat is gebarsten en het blad begint te roesten. Als ik langs de container kom gooi ik hem erin. Vanmiddag maar een nieuwe kopen en dan meteen een haak voor het slaapkamerraam. De huishoudtrap zet ik in de bijkeuken. Als ik naar de kamer loop gaat mijn telefoon.

'Paul?'

'Ja?'

'Waar ben je?'

'Waar ik ben?'

'Ja. Ik heb je gebeld maar je nam niet op.'

'Ik was aan het stoeien met de appelboom.'

'Wat was je?'

'Door de storm een paar dagen geleden was er een tak geknakt en die hing er nogal ongelukkig bij. Die heb ik afgezaagd.'

'Oké.'

'Is er iets bijzonders dan?'

'Nee, eigenlijk niet. Zomaar even.'

'Je zou toch naar je ouders?'

'Vanmiddag pas.'

We kennen elkaar vier jaar, Sophie en ik.

Onze kennismaking was niet spectaculair. Gewoon een ontmoeting op een klein terras in de stad. Onze tafeltjes stonden naast elkaar en we kwamen in gesprek. Over koetjes en kalfjes, het weer, de bouwputten her en der. Alledaagse onderwerpen, niets bijzonders. Veertien dagen later sliepen we voor het eerst samen en maakte Sophie duidelijk dat ze een vaste traditionele relatie niet zag zitten.

Sophie heeft ruimte nodig. Ruimte voor zichzelf, voor de dingen die ze doet, maar ook voor de dingen die ze nog moet ontdekken. Ruimte om te dwalen, om stil te staan, om te bewegen. Elke dag lijkt haar horizon zich verder van haar te verwijderen. Als een uitdaging om te blijven zoeken naar het onbekende.

Ze wil niet samenwonen, laat staan trouwen.

'Trouwen? O God, nee zeg. Ik hou van je, maar ik wil niet met je trouwen. Ik wil met helemaal niemand trouwen. Straks vraag je nog of je een kind bij me mag verwekken. Ik moet er niet aan denken. Bovendien houd ik niet van kinderen.'

Daarmee was dit onderwerp afgesloten, voorgoed. Erop terugkomen zou verloren tijd zijn, dat wist ik. Als Sophie eenmaal iets met zo'n stelligheid had gezegd, dan was verdere discussie zinloos.

We hebben een relatie, maar wonen niet bij elkaar. Een LAT-relatie dus. Ik vind het prima zo. Ook ik heb behoefte aan mijn vrijheid, weliswaar in mindere mate dan Sophie, maar een zekere ruimte vind ik prettig. Wil dingen kunnen ondernemen, zonder voortdurend de

ander hierover te moeten informeren. Eigenlijk vullen we elkaar heel goed aan en het functioneert al vier jaar naar tevredenheid.

Sophie heeft haar appartement in de stad en ik bezit een omgebouwde boerderij aan de rand van een dorp. Een half uurtje fietsen van haar vandaan.

De ene week zien we elkaar meerdere malen, dan weer dagenlang niet. Af en toe blijft ze slapen, een andere keer slaap ik weer bij haar.

Kort voordat ik haar leerde kennen had ze een kledingboetiek van iemand overgenomen. Leuke winkel, leuke buurt ook. Regelmatig bezoekt ze showrooms of beurzen: Amsterdam, Parijs, Keulen, Milaan. Soms ga ik mee. Meestal niet.

'En waarmee vul jij je dagen?'

'Ik ben redacteur, tekstcorrector.'

'Wat moet ik me daarbij voorstellen?'

'Ik werk voor uitgeverijen, tijdschriften, universiteiten en alles wat zich aanbiedt. Ik corrigeer teksten voordat ze worden geplaatst.'

'Is dat niet vreselijk saai?'

Sophie is direct, heel direct. Windt er geen doekjes om, zegt precies wat ze denkt. In het begin schrok ik daar een beetje van, nu ben ik het gewend. Het hoort gewoon bij haar.

'Wanneer kom je terug?'

'Maandag tegen het eind van de middag.'

'Misschien kunnen we het aankomende weekend iets ondernemen.'

'Iets ondernemen. Wat bijvoorbeeld?'

'Weet ik niet, een museum misschien.'

'Singer Laren?'

'Ik ga kijken wat daar te doen is.'

'Prima.'

'Doe voorzichtig.'

Aan de klantenbalie vraag ik waar de zagen liggen. Een jongedame met een rood shirt, waarop het logo van de bouwmarkt, kijkt me ongeïnteresseerd aan. Ze tuurt op haar beeldscherm en noemt het pad waar ik moet zijn. Ik doe dit altijd onmiddellijk als ik een bouwmarkt binnenloop: naar de balie en vragen. Ik heb geen enkele affiniteit met gereedschap en bouwmarkten en voel me altijd alsof ik in een vreemde stad ben waar ik de weg niet ken. Het liefst ga ik zo snel mogelijk weer naar buiten. Ik ben geen klusser en ik begrijp mannen niet die hun schuur vol hebben staan met allerlei ingewikkeld gereedschap en machines en die in hun vrije tijd er op los klussen. Zo maar, omdat ze dat leuk vinden.

In de schuur, in een gereedschapskist die bijna uit elkaar valt, ligt het hoognodige: een hamer, een tang, een paar schroevendraaiers, enkele steeksleutels en een oeroude boormachine, die op de een of andere manier niet kapot te krijgen is. Dat is het wel ongeveer. Meer dan genoeg voor de klusjes die ik af en toe moet doen.

Er hangen veel zagen aan de wand. In alle kleuren en maten. Ik pak er een en voel of hij lekker in mijn hand ligt. Onzin, bedenk ik me, al die handvatten voelen hetzelfde. Bovendien, zo vaak hoef ik nou ook weer niet te zagen. Bahco staat op het zaagblad en hij lijkt me wel geschikt. Nu nog een haak voor het slaapkamerraam. Aan de balie vergeten te vragen. Maar weer even terug.

'Heeft u het niet kunnen vinden?'

'Ja hoor,' zeg ik, en houd de zaag omhoog. 'Ik zoek haakjes waarmee ik het venster op een kier kan zetten.'

Ze kijkt weer op haar beeldscherm. 'Gangpad zeven.'

Daar liggen ze. Van heel klein tot heel groot.

Tien minuten later stap ik in mijn auto. De zaag en de haak liggen op de achterbank. Een echte Bahco, denk ik. Misschien wel heel bijzonder.

Ik woon aan de rand van het dorp, in het eerste huis links – of het laatste rechts, afhankelijk uit welke richting je komt. Van de kant waar ik doorgaans kom ligt het aan de linkerkant. Het is een omgebouwde boerderij. Op een grijze ingemetselde gevelsteen, naast de voordeur, staat een jaartal: 1895, en daaronder de letters J. v. d. B. Ik ga er vanuit dat dit de initialen zijn van degene die ooit deze boerderij heeft laten bouwen. Misschien ook van iemand die de eerste steen heeft gelegd.

'U kunt er zo in,' zei de makelaar, die zich voorgesteld had als Anna. 'Alles is zeven jaar geleden helemaal gerenoveerd.'

We stonden op de voormalige deel, aan de achterkant van het huis. Wat ooit als stal diende en waar koeien verbleven, was nu de woonkamer, compleet met een modern, strak keukeneiland. Een glazen pui bood toegang tot het terras, met daarachter een grasveld.

'Waar vind je zo'n prachtig uitzicht?'

Ik zag landerijen, koeien, schapen, vogels.

'Wat nu de tuin is,' zei Anna, 'was vroeger weiland. Toen het boerenbedrijf werd opgeheven en het een gewoon woonhuis werd, heeft de toenmalige eigenaar een groot deel van het land verkocht aan een schapenboer.' Ze wijst. 'De tuin loopt tot de sloot en alles wat daarachter ligt, daar waar de schapen staan, hoorde vroeger bij de boerderij. Er lag ooit een dam over de sloot, waar de koeien overheen liepen als ze naar het weiland gingen.'

'Van wie is die sloot?'

'Die is van de schapenboer.'

'Zeven jaar geleden gerenoveerd en nu in de verkoop?' vroeg ik.

'Noodgedwongen. De bewoner heeft een zwaar herseninfarct gehad en is blijvend invalide geraakt. Hij zit in een rolstoel. Ze hebben een appartement op de begane grond gekocht. Niet te groot en geen tuin die onderhouden moet worden.'

'Ik begrijp het.'

Via een hal kwamen we in het voorhuis waar ooit de boerenfamilie woonde. Twee kamers, een extra toilet en badkamer. Ook hier alles prachtig gerenoveerd.

'De bewoners waren van plan hier een bed en broodje te beginnen.'

'Hier?' vroeg ik. 'In het voorhuis?'

'Ja. Helaas heeft de gezondheid van meneer roet in het eten gegoooid en kan het hele project geen doorgang vinden.'

Ik keek uit het raam. Weer koeien, schapen, weilanden.

'Het is een huis waar nagenoeg niets aan hoeft te gebeuren,' zei ze, terwijl ze de deur op slot draaide. 'Zoals ik al zei: u kunt er zo in.'

Ik zwaaide haar na toen ze de oprijlaan afreed en vroeg me af of ik genoeg spullen had om het hele huis mee te vullen.

Ik ben erg op mezelf. Ten eerste woon ik achteraf en ten tweede werk ik thuis. Ik hoef er niet opuit. Hoef geen mensen te zien wanneer ik dat niet wil. Het meeste werkoverleg gebeurt via de telefoon of per email.

In het dorp, waar de tijd trager lijkt te verstrijken dan elders, kom ik nauwelijks. Er zijn geen winkels, het dorpshuis staat wegens gebrek aan geld, en misschien ook wel wegens te weinig belangstelling, al jaren leeg en het openbaar vervoer is allang wegbezuinigd. Er staat een kerk. Een gebouw dat halverwege de vijftiger jaren van de vorige eeuw, naar ik me heb laten vertellen, met geld van de gemeenschap is gebouwd. Door het afnemende kerkbezoek wordt er slechts eens in de drie weken een dienst gehouden. De overige diensten vinden in de tussenliggende weken in een ander dorp plaats. Ik ben niet kerks, ik ben niet gelovig. Ik geloof dat er niets is en eigenlijk is dat ook een geloof. Geloven dat je niet gelooft.

Vanaf mijn werkplek kijk ik op de dorpsstraat, een smalle doorgaande weg die langs mijn huis loopt en vervolgens met een bocht naar rechts het dorp in leidt. Het is een relatief rustige weg, waar het 's ochtends, wanneer de mensen naar hun werk gaan, wat drukker is. Tegen de avond rijden ze dan in tegenovergestelde richting weer het dorp in. Bij mooi weer zie je minder auto's. Velen gaan dan op de fiets. Bespaart benzine en een hoop ellende met het zoeken naar een parkeerplaats.

Soms lopen mensen voorbij die hun hond uitlaten. Een enkeling steekt een hand naar me op. Als ik toevallig buiten sta stoppen ze en maken we een praatje.

Nee, in het dorp kom ik nagenoeg niet. Wat zou ik er moeten doen?

Voordat ik Sophie leerde kennen had ik af en toe een vriendin. Nooit voor langere tijd. Ik ben altijd erg gesteld geweest op mijn vrijheid en de ruimte voor mezelf. Keuzes kunnen maken, zonder rekening te moeten houden met een ander, is me heel veel waard. Misschien ben ik ook wel te egocentrisch om een relatie te hebben, te gehecht aan mijn eigen ritme, bang dat iemand mijn dagen zou willen vullen en eisen stelt die ik niet waar zou kunnen maken.

Toen we met elkaar hadden geslapen, Sophie en ik, en zij mij liet weten geen traditionele relatie te willen hebben, was ik het daar onmiddellijk mee eens.

'We kunnen latten.'

'Prima.'

'Elkaar zien als we daar behoefte aan hebben,' zei ze. '*Allebei* behoefte aan hebben, bedoel ik. Dat betekent eerlijk zijn tegenover elkaar.'

Ik vond het een hele mond vol. Maar ik wist wel onmiddellijk hoe zij erin stond. Wat zij verwachtte en wat ik mocht verwachten.

Tot nu toe werkt het goed en dat al vier jaar.

Vreemd genoeg is Sophiemeestal degene die het initiatief neemt om elkaar te zien, iets te ondernemen. Zij, die eigenlijk nog meer gehecht is aan haar vrijheid dan ik.

Op de hoek van het terras staat een houten tafel, met daaromheen vier stoelen, twee aan elke kant. Deze set stond er toen ik het huis kocht, nu zes jaar geleden. Het was bij de koopprijs inbegrepen, zoals veel tuingereedschap en zelfs een motorgrasmaaier.

Mijn tuin is eigenlijk een groot grasveld, met links en rechts struiken en planten. Verzorgen doe ik ze niet, ik zet de sproeiinstallatie aan bij warm weer en wanneer het langere tijd niet heeft geregend. Soms ook ga ik er met de tuinslang langs.

De appelboom, met zijn grillige, gedraaide takken, is door ouderdom krom getrokken, met diepe groeven en hier en daar scheuren in de dikke stam. Op sommige plekken op zijn bast groeit mos. In de lente hangt hij vol witte bloesem en later in het seizoen buigen de takken onder het gewicht van rijpe appels. Een paar houd ik voor mezelf, geef er wat aan Sophie en de overige leg ik in een kistje en zet deze bij de voordeur, met een briefje erbij dat ze meegenomen mogen worden.

Tegenover de appelboom staat een Japanse kers. Ze staat symbool voor vergankelijkheid en schoonheid, omdat de bloemen slechts kort bloeien voordat ze zachtjes de aarde raken.

Tussen de vele boeken die ik heb staat een bomen- en plantengids. Daarin heb ik dat gelezen. Zo'n gids vond ik wel leuk om te hebben, als je zo dicht bij de natuur woont zoals ik. Ze draagt lichtroze, bijna doorzichtige bloesem, die in trossen langs de takken groeien. Ze zijn

klein en fragiel en vullen de lucht met een subtiele geur. Als ze vallen vormen ze een zacht roze tapijt op het gras onder de boom. Bij de sloot ribes, Gelderse roos, watermunt, zegge en struiken en wilde planten die ik niet thuis kan brengen en die veel insecten en vogels aantrekken. Ook maar eens opzoeken in mijn gids.

Elke dag om twaalf uur neem ik pauze: van twaalf tot een. Ik maak mijn lunch en als het mooi weer is ga ik buiten aan de tafel zitten. Nu is het herfst en lunch ik binnen.

Ik heb een drukke baan en moet mijn uren zorgvuldig indelen. Opdrachtgevers willen allemaal dat hun werk gisteren klaar is en aan deze eis kan ik helaas niet voldoen. Zoals altijd werk ik tegelijkertijd voor verschillende klanten. Op dit moment corrigeer ik een aantal manuscripten voor een literaire uitgeverij. Dat doe ik in de ochtend. Na de middagpauze houd ik mij bezig met drie onderzoeksartikelen voor de Universiteit Leiden. Morgen kan mijn dag er weer heel anders uitzien. Saai is het nooit.

Sophie wil naar Singer Laren.

'Het voelt een beetje als een eigen museum,' zegt ze.

'Omdat we er regelmatig komen?'

'Ja.'

Het is druk op de A1. Zoals altijd en er lijkt steeds meer verkeer bij te komen. Elke keer weer.

'Ik vraag me af waar al die mensen naartoe moeten.'

'Naar overal en nergens,' zeg ik.

'Wat een raar antwoord.'

'Dat jij je afvraagt waar al die mensen naartoe moeten is ook raar.

Of verwacht je daar een antwoord op te krijgen?'

Ze lacht. 'Wie zal het zeggen.'

Aan de andere kant ontstaat een file. Je ziet het gebeuren. Opeens wordt er langzamer gereden en wanneer we een kilometer verder zijn staat alles bijna stil.

'Was je eigenlijk meteen verliefd op me?' vraag ik. 'Die eerste keer dat wij elkaar zagen. Op dat terras, bedoel ik.'

'O god, krijgen we dat?'

Aan de overzijde komt ons een politieauto met zwaailicht en sirene tegemoet. Er zal wel iets gebeurd zijn dat die file veroorzaakt.

'Geef eens antwoord.'

'Waarom wil je dat weten?'

'Och, zomaar.'

'O, zomaar. Nee, ik was niet *zomaar* verliefd op je.' Ze kijkt me van opzij aan. 'Teleurgesteld?'

'Ontzettend. Ik weet niet hoe ik dit moet verwerken.'

'Probeer het maar, het lukt je wel.'

De parkeerplaats bij het museum staat vol. Ik ben er al een keer overheen gereden, in de hoop dat intussen een plekje vrijkomt.

'We kunnen de auto ergens anders neerzetten en dan een stukje lopen. Wil je dat?'

Ik wijs. 'Kijk, daar gaat iemand weg. Tenminste dat denk ik.'

Bij een grijze auto staan een man en een vrouw. Ze praten met elkaar en ik heb geen idee wat ze van plan zijn. We wachten.

'Nou, wel of niet weg,' zegt Sophie na enkele ogenblikken in de richting van de beide mensen. 'Kom op, doe iets.'

Een paar tellen later stapt ze uit en loopt op ze af. Als ze weer terugkomt rijden ze weg en hebben we een parkeerplaats.

'Wat heb je nou gezegd?'

'Opzouten en heel snel.' Ze moet er zelf om lachen. 'Nee, ik heb heel netjes gevraagd of ze van plan waren weg te gaan. Nou, dat waren ze dus, dat heb je gezien.'

Na een uur hebben we het hele museum gehad. Een tentoonstelling met moderne kunst die ons niet zo aansprak en de vaste collectie. Bij veel schilderijen vraag ik me elke keer weer af of ik ze al eens eerder heb gezien. Misschien kijk ik te vluchtig en dringt het niet goed tot me door. Samen lopen we door de beeldentuin, met werken van hedendaagse Nederlandse kunstenaars. Ik ben niet zo van de beelden, maar om Sophie een plezier te doen wandel ik met haar mee.

Als het begint te regenen gaan we weer naar binnen. Sophie wil nog even naar de museumwinkel en daarna koffie met appelgebak. Appelgebak met slagroom.

'Ik stond op het punt om je te bellen.'
'Dan ben ik je dus voor. Weet je al iets?'
'Ja, ik ben zojuist gebeld door de huisarts.'
'Vertel.'

Pap is al langer vergeetachtig. Mam, mijn zus Sara, Sophie en ik hebben hem al vaker geadviseerd een geheugentest te laten doen. Hij heeft zich daar tot een paar weken geleden fel tegen verzet. Volgens hem is er helemaal niets aan de hand.

'Af en toe vergeet ik iets. Dat is alles.'

Na veel en lang aandringen van ons heeft hij tenslotte toch een afspraak gemaakt bij de assistente van de huisarts.

'Om jullie gerust te stellen en dan zijn we meteen van het gezeur af.'
Hij is gegaan en heeft de test gemaakt. De score was lager dan toelaatbaar. Reden voor de huisarts om eens breder te gaan kijken: medicijngebruik, stemming, lichamelijke oorzaken, schildklier. Alles wat eventueel te maken zou kunnen hebben met geheugenverlies moest worden uitgesloten.

'Hij denkt aan beginnende dementie,' zegt mam. 'Het is geen diagnose, maar een vermoeden.'

'Dat vermoeden hadden wij ook al, hè?'

'Ja, maar nu wordt het opeens serieuzer.'

'En nu?' wil ik weten. 'Wat gaat er nu gebeuren?'

'De huisarts wil hem aanmelden bij Geriant. Dat is een organisatie die mensen met geheugenproblemen en hun omgeving ondersteunen, zodat ze zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.'

'Ik ken Geriant,' zeg ik. 'Ik heb er wel artikelen voor geredigeerd.'

'Pap moet daarvoor toestemming geven. Morgenochtend moeten we naar de huisarts voor een gesprek.'

'Wat vind jij daarvan? Van Geriant bedoel ik.'

'Ik wil dat hij aangemeld wordt.'

'Ben je geschrokken?'

'Ja en nee. Ik had het verwacht. De meeste dagen is hij behoorlijk helder, terwijl hij op andere dagen steeds maar weer de vragen herhaalt die hij kort daarvoor ook al heeft gesteld. Als ik hem daarop wijs, ontkent hij het en zegt dat ik fantaseer.'

'Het is goed dat we erop aangedrongen hebben zo'n test te laten doen. Hoe heeft hij trouwens gereageerd op de score van de test?'

'Hij weet het nog niet.'

'Heb je hem wel verteld dat jullie morgen een afspraak met de huisarts hebben?'

'Dat ga ik vanmiddag doen. Even een gunstig moment afwachten.'

'Ga je hem dan ook vertellen dat er vermoeden is van beginnende dementie?'

'Nee, ik ga hem vertellen dat de huisarts, naar aanleiding van de test die hij heeft gemaakt, een gesprek met ons wil hebben. Ik ga het niet over de uitslag van de test hebben en ik praat zeker niet over dementie, dat moet de dokter maar doen. Als ik dat zeg is het toch niet waar. Van de huisarts zal hij het eerder aannemen.'

'Wil je dat ik meega?'

'Dat is lief, Sara heeft het ook al aangeboden, maar dat hoeft niet. Dan wordt er meteen zoveel gewicht aan gehangen en dan klapt hij misschien helemaal dicht. Nee, ik red het wel alleen.'

'Nou, sterkte en je weet het, hè? Wij zijn er ook, Sara en ik.'

'Dat weet ik, jongen.'

'Ik kom morgen in de middag even langs.'

Soms gingen we naar de sluizen van IJmuiden en keken naar de oceaanreuzen die er geschut werden. We slenterden langs de haven, waar de vissersboten lagen en de vis in kratten werd gelost om per koelwagen naar de afslag te worden vervoerd. We keken naar de grote, zware netten, nog vochtig van het zeewater, opgerold of half uitgespreid. Het natte dek, waarop ijsklonten en smeltwater. Kabels, haken, metalen lieren. We liepen langs de zee, ademden de zilte lucht en raapten schelpen. In het Marine Museum in Den Helder namen we een kijkje in een onderzeeër en vroegen ons af hoe mensen het uithielden in zo'n krappe, benauwde ruimte. We keken naar de veerpont terwijl deze naar Texel voer en een spoor van wit schuim in het water achterliet. We maakten lange boswandelingen en hij vertelde me over bomen, planten en vogels.

Bij de jaarlijkse huttenbouw reed hij met een aanhanger achter zijn auto heen en weer om planken en hout op te halen. Samen met een andere vader legde hij alles in het gras. Op zijn voorhoofd parelden zweetdruppels die hij met zijn zakdoek wegveegde.

Hij nam me mee naar het Rijksmuseum, omdat hij van mening was dat kunst bij de opvoeding hoorde. Hij wees me op de subtiele details die veel bezoekers over het hoofd zagen.

'Elke bloem op zo'n schilderij heeft een betekenis,' zei hij. 'De roos staat voor liefde, de lelie voor zuiverheid, de tulp voor vergankelijkheid.'

Bij de portretten wees hij op de houding van de figuren, de voorwerpen die ze vasthielden, de kleuren die de schilder had gekozen. 'Zelfs de kleinste details zijn symbolisch,' legde hij uit. 'Een omgevallen boek kan wijzen op een verloren kennis, een hondje op trouw en loyaliteit. Je moet niet alleen kijken, je moet het lezen. In elk schilderij schuilt iets moois, iets triest, iets spannends.'

Bij heldere nacht stonden we achter het huis en keken naar de oneindigheid van het heelal, naar de sterrenstelsels en vroegen ons af hoe alles was ontstaan, of er een einde kwam aan hetgeen we zagen en zo ja, wat er dan achter dat einde te zien zou zijn.

We volgden een vallende ster die kort oplichtte en verdween.

Bij alles had hij een verhaal.

Een mooi verhaal.

Altijd.

Een vermoeden op beginnende dementie heeft de huisarts gezegd.

Ik kan het nauwelijks vatten.

Ik bel Sophie.

'De huisarts heeft gebeld.'

'Vertel.'

'Er is een vermoeden dat pap beginnende dementie heeft.'

Heel even is het stil aan de andere kant.

'Dat verbaast me niets.'

'Nee, niemand eigenlijk.'

'Is die diagnose gesteld aan de hand van die geheugentest?'

'Het is geen diagnose, het is een vermoeden. De huisarts wil hem aanmelden bij Geriant en zover ik weet worden daar uitgebreide onderzoeken gedaan en aan de hand daarvan zullen zij een definitieve diagnose stellen.'

'Ze gaan dus een langdurig traject in.'

'Daar lijkt het wel op.'

'Hoe voelt dat voor jou? Dat je vader dit heeft, bedoel ik.'

'Het moet nog een beetje landen. Ik kan het me nog niet voorstellen. Bovendien is het een vermoeden, het is nog niet definitief.'

'Hou jezelf niet voor de gek, Paul.'

Ik weet even niets te zeggen.

'Jij beseft donders goed hoe de vlag erbij hangt,' zegt ze. 'Dat beseffen we allemaal, jij, ik, je moeder, Sara.'

Ze heeft gelijk. Laat ik mezelf niet voor de gek houden.

'Ja, ik weet het.'

'En je snapt ook dat het niet beter wordt, hè?'

'Ja, het wordt alleen maar erger.'

'Hij is nog relatief jong, misschien dat het daardoor langzamer voortschrijdt.'

'Tweeënzeventig.'

'Moet ik naar je toekomen?'

'Dat is lief, maar dat hoeft niet.'

'Dan moet je het zeggen, hè.'

'Ja, dan zeg ik het.'

'Je bent wel gewoon aan het werk?'

'Ja, natuurlijk. Ik ben hartstikke druk.'

'Hoe heeft je vader gereageerd?'

'Hij weet het nog niet. Ze moeten morgenochtend naar de dokter voor een gesprek en dan zal deze het wel vertellen.'

'Spannend.'

'Morgenmiddag ga ik naar ze toe.'

'Ik kan met je mee als je dat wilt.'

'Dan zou je daarvoor de winkel moeten sluiten.'

'Maakt niet uit.'

'Laat me maar even alleen gaan. Vind je het erg?'

'Nee.'

'Een volgende keer, goed?'

'Een volgende keer.'

De zon staat laag en de schaduwen lengen. De herfst kleurt de natuur in bonte pracht en vurige tinten. De aarde ruikt naar vochtige humus en gevallen bladeren. Een zachte, zoete geur van ontbinding. De bloesems van de Japanse kers zijn allang verdwenen en haar takken zijn kaal, op een enkel goudgeel blad na. De gladde roodbruine stam glanst in het licht van de late herfst.

Grauwe ganzen vliegen over en verdwijnen achter de bomen aan de horizon. Misschien trekken ze naar het zuiden, misschien ook blijven ze hier. Ik weet het niet.

Aan de overkant van de sloot landt een eendenpaar. Ze waggelen naar de oever en laten zich soepel in het water glijden. In de schuur ligt een zak voer dat ik bij de dierenwinkel heb gekocht.

'Nee, meneer, geen brood, dat is slecht voor eenden.'

'En waarom?'

'Brood bevat te weinig eiwitten, vitaminen en mineralen. Van brood krijgen ze een vol gevoel en eten dan minder natuurlijk voedsel. En dat hebben ze nu eenmaal nodig om gezond te blijven.'

'Geen brood dus.'

'Neem dit maar mee. Niet teveel geven en niet elke dag, anders worden ze afhankelijk en verstoor je hun foerageergedrag. Een à twee keer per week is voldoende.'

Koolmeesjes verstoppen zich in de struiken en ook het roodborstje heeft mijn tuin weten te vinden. De schapen staan bij het damhek, enkelen onder het afdak dat de boer voor hen heeft gebouwd.

Onder de appelboom liggen de laatste appels. Sommige gekneusd, anderen met donkere plekken in de schil. Een merel doet zich er te goed aan. Zijn kopje gaat onophoudelijk heen en weer en wanneer ik mij beweeg schrikt hij en vliegt weg.

Hoog tegen de herfstblauwe lucht zweeft de kiekendief.

Ik zit, kijk en luister.

Luister naar de stilte.

Meer hoeft ik even niet.

'Ik ga koffie zetten. Wil jij ook?'

'Lekker.'

We staan in de hal, mam en ik.

'We zijn vanmorgen bij de huisarts geweest.'

'Hoe reageerde pap?'

'Afwijzend.'

Als ik de kamer binnenkom en hij me ziet zet hij de televisie uit.

'Moet je niet werken?'

'Wat een leuke, enthousiaste begroeting,' zeg ik met een lach.

'Ik bedoel het niet vervelend, maar je komt doorgaans nooit overdag. Althans, door de week.'

'Ik moest naar een klant,' lieg ik. 'Hoe gaat het met je?'

Hij knikt. 'Goed. Het gaat goed.'

Ik leg mijn hand op zijn schouder.

'Je ziet er ook goed uit.'

'Zo voel ik me ook. Prima. Ik voel me prima.'

'Hoeveel kopjes drink je?' vraagt mam.

'Niet meer dan een.'

'Ben je alleen?' wil pap weten. 'Sophie is er niet bij?'

'Nee, ik zei dat ik naar een klant moest.'

'O ja, dat is waar ook.'

'Ik heb gisteren cake gebakken. Wil je een plak?'

Uit het keukenkastje pakt ze schoteltjes en uit de la de vorkjes.

'Hij is een beetje ingezakt, maar de smaak is goed.'

'Dat zijn wij onderhand ook,' zegt pap. 'Ingezakt bedoel ik.'

'Ik hoorde dat jullie vanmorgen bij de huisarts zijn geweest.'

Hij moet even nadenken.

'Naar aanleiding van de test die je daar hebt gemaakt,' vul ik aan.

'O ja, klopt. Daarvoor waren we bij de huisarts.'

'Wat heeft hij gezegd?'

'Wat hij heeft gezegd? Hoe bedoel je?'

'Nou, je bent vanmorgen bij de dokter geweest. Hij zal toch wel iets hebben gezegd, neem ik aan.'

'Niets bijzonders eigenlijk.'

'Jawel, dat heeft hij wel,' zegt mam, terwijl ze de schoteltjes met cake op tafel zet. 'Hij heeft gezegd dat hij het vermoeden heeft dat je beginnende dementie hebt.'

Hij kijkt mij aan. 'Nou, je hoort het, ik heb beginnende dementie.'

Hij zegt het alsof het een slechte grap is.

'Dat heeft de dokter niet zomaar gezegd, Otto.'

'En waar baseert die man dat dan op?'

'Je hebt bij die test onder het gemiddelde gescoord.'

'Kan niet! Ik heb alle vragen correct beantwoord.'

'Wat werden er voor vragen gesteld?' wil ik weten.

'Wat voor vragen er werden gesteld?' Hij denkt na. 'Dat zou ik even zo snel niet weten. Is ook niet belangrijk.'

'En, wat vind je daarvan?' vraag ik.

'Waarvan?'

'Dat het vermoeden bestaat dat je beginnende dementie hebt.'

'Onzin! Ik vraag me werkelijk af waar die dokter dit vandaan haalt. Alleen omdat ik af en toe een beetje vergeetachtig ben? Kom op zeg! Iedereen is op zijn tijd weleens vergeetachtig. Dat heeft niets met dementie te maken, dit hoort bij de leeftijd. Ik ben tenslotte ... eh.'

Hij draait zich naar mam. 'Hoe oud ben ik, Sytske?'

'Tweeënzeventig.'

'Met tweeënzeventig mag je soms eens wat vergeten. Ja, toch? Geen enkele reden om je zorgen te maken.'

'Dus jij hecht geen waarde aan de uitspraak van de huisarts?'

'Niet in het minst. Kijk, als ik de weg naar huis niet meer weet, dan wordt het serieus.'

'Hier is koffie. Suiker en melk zal ik nog even pakken.' Ze loopt weer terug naar de keuken. 'Pap zegt dat wanneer hij de weg naar huis niet meer weet, er dan pas sprake kan zijn van dementie.'

'Dat is bekend van mensen die dement zijn,' zegt hij in de richting van de keuken. 'Ze verdwalen.'

'Ja, maar dan is er al een heel proces aan vooraf gegaan, pap. Je kunt niet zeggen dat je pas dement bent als je begint te verdwalen.' Hij maakt een afwerend gebaar met zijn hand.

'Jullie maken je veel te veel zorgen. Zorgen om niets.'

'De dokter heeft een verwijsbrief gemaakt voor Geriant,' zegt mam. 'Zij zullen ons bellen en dan moeten we daarheen.'

'Daarheen?' wil hij weten. 'Wat moeten we daar dan doen?'

'Dat heeft de dokter vanmorgen allemaal uitgelegd.'

'Ben ik even kwijt. Er gebeurt opeens zoveel.'

'Je wordt daar onderzocht door een geriater en je zult weer een test moeten doen.'

'Daar zie ik het nut niet van in,' reageert hij kortaf. Hij pakt zijn cake en neemt een hap. 'Wat heb ik te zoeken bij een geriater? En alweer een test? Waar is dat allemaal voor nodig?'

'Om een duidelijk beeld te krijgen wat er precies met je aan de hand is, pap.'

'Er is met mij helemaal niets aan de hand.'

'Er is een vermoeden dat je beginnende dementie hebt, Otto.'

'Beginnende dementie? Wie zegt dat?'

'Dat heeft de huisarts vanmorgen gezegd.'

'Daarom wil hij dat een geriater je onderzoekt,' zeg ik.

'En heb ik daar zelf ook nog iets in te vertellen?'

'Natuurlijk,' zegt mam. 'Het gaat tenslotte om jou. Maar je moet niet vergeten dat het ook mij betreft, Otto. Het betreft ons beiden.'

'Bij Geriant zijn ze gespecialiseerd op dat gebied, pap.'

'Op welk gebied?'

'Op het gebied van dementie.'

'O ja.'

Hij wil een slok koffie nemen, zet dan zijn kopje weer terug.

'Ik ben absoluut niet dement, niet eens een beetje dementerend. Dus ik zou niet weten waarom ik me zou moeten laten onderzoeken.'

'Mam wil het graag.'

Hij denk even na.

'Is dat zo? Wil jij dat graag?'

'Heel graag, Otto.'

Hij breekt een stukje van zijn cake af. Houdt het tussen duim en wijsvinger. Legt het dan weer terug op het schoteltje.

'Tja, als dat zo is ...'

Hij staart voor zich uit.

'Doe het maar, pap.'

'Nou ja, als mam het wil moeten we dat maar doen. Maar ik zeg jullie nu al dat het zonde van de tijd is.'

Ik wil nog iets zeggen, maar laat het even zo.

Als mam mij uitlaat zegt ze: 'Dit gaat nog een hele klus worden.'

'Misschien vind je het fijn als ik meega naar Geriant?'

'Dat zou ik wel prettig vinden, maar wil het toch eerst even met Geriant overleggen.'

Ik trek mijn jas aan.

'Misschien is het handig als je opschrijft wat je zou willen vragen tijdens dat gesprek. Ik kan mij voorstellen dat je veel informatie krijgt en daardoor dingen vergeet.'

'Dat is denk ik wel een goed idee.'

'Je kunt je vragen ook naar mij mailen, dan kan ik met je meedenken. Misschien heb ik aanvullingen. Dingen die ik zou willen weten. Sara misschien? Vraag haar ook.'

Onderweg naar huis denk ik na over het gesprek met mijn vader. Het lijkt typerend dat mensen hun vergeetachtigheid in eerste instantie toeschrijven aan hun leeftijd. Iedereen vergeet wel eens iets, niets bijzonders. Geen reden om je zorgen over te maken.